

Бойчук Василь Миколайович, доцент
кафедри соціально-гуманітарних
дисциплін факультету № 3
Національної академії
внутрішніх справ, кандидат
філологічних наук, доцент;
Бойчук Марія Володимирівна,
кандидат філологічних наук,
(Відкритий міжнародний університет
розвитку людини «Україна»)

ІННОВАЦІЇ ЯК ПОТЕНЦІЙНІ ОДИНИЦІ ПІДСИСТЕМИ МОВИ ПРАВА

Мова права сьогодні є об'єктом вивчення багатьох дисциплін гуманітарного спрямування, оскільки є універсальним інструментарієм професійної комунікації у площині правового дискурсу та незамінним засобом когнітивного осягнення наукових парадигм із різними методологічними критеріями дослідження суспільних явищ.

Феномен мови права, за твердженням Н. В. Артикуци, на сучасному етапі розвитку гуманітарного знання активно досліджується і юристами (загальна теорія держави і права, філософія права, історія держави і права, логіка права, юридична герменевтика, юридична техніка), і філологами (теорія мовної комунікації, стилістика, термінознавство, лексикографія, семасіологія, історія мови, прикладна лінгвістика, культура мови, судова риторика), не кажучи вже про спеціалістів з формальної логіки, інформатики, філософії, соціології, історії, дипломатики, текстології тощо [1].

Мова права у лінгвістичному аспекті є відкритою багаторівневою структурою, системність якої виявляється у функціонуванні як активної лексики, що становить її ядро, так і периферійної (маргінальної) за своїм статусом лексики, яка є певним чином потенційним матеріалом для формування і зумовленості динамічних процесів усередині самої системи. Йдеться передусім про аспекти тісної взаємодії між юридичною лексикою та загальновживаними словами, процесами термінологізації та детермінологізації, взаємодії власних мовних ресурсів і запозичень, а також про тенденції до розширення

юридичного словника за рахунок новоутворень, поява яких зумовлена екстра- та інтралінгвальними чинниками.

Дослідження сучасного комунікативного простору дає нам емпіричний матеріал для наукового судження про подальші якісні та кількісні параметри підсистеми мови права. Так, досить нещодавно у наш професійно орієнтований дискурс увійшли такі слова, як *коп*, причому з різними конотаціями (*старі коп*, *нові коп*), *селфік* із різним графічним оформленням (*«Селфіки» на посту Нижніх Воріт*, *нехай селфіки розкажуть, скільки вони зафіксували таких правопорушень, патрульні, такі собі, «селфіки»: гарні, ввічливі, але не досвідчені*) тощо. Якщо ці неологічні одиниці мають okazіональний характер і залишаються на маргінесі підсистеми мови права, то така лексична одиниця, як *поліцейський*, набула нової семантичної актуалізації і претендує на нормативний статус літературної одиниці, оскільки закріплена у тексті новітнього законодавства. З цього приводу варто взяти до уваги рекомендації відомого українського мовознавця О. Пономарева, який цілком логічно і аргументовано зазначає, що слово *поліцейський* є калькою російського *полицейский*, а натомість відповідно до української традиції радить уживати слово *поліціант* як іменник, а як прикметник, належний поліції, - *поліційний*. Саме тому, варто казати, для прикладу, *поліційна машина*.

Вивчення неологізмів правової сфери надає можливість певною мірою простежувати складні структурні перетворення підсистеми мови права у широкому значенні цього терміна, прогнозувати подальші зміни динаміки юридичного лексикону, спричинену сучасними активними суспільно-політичними процесами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Артикуца Н. В. Мова права у її функціональних різновидах. - Режим доступу: http://www.ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/319/Artykutsa_Mova_prava.pdf?sequence=1.
2. Блог проф. Пономарева : машина поліційна чи поліцейська? - Режим доступу: http://www.bbc.com/ukrainian/blogs/2015/08/150817_ponomariv_bl_og63_k.